

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 25 november 2019
(OR. en)

14487/19

COHAFA 102
COJUR 13
RELEX 1098

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Föreg. dok. nr:	14077/19 + 14077/19 COR 1
Ärende:	Humanitärt bistånd och internationell humanitär rätt – Rådets slutsatser (den 25 november 2019)

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om humanitärt bistånd och internationell humanitär rätt, som antogs av rådet vid dess 3732:a möte den 25 november 2019.

Rådets slutsatser om humanitärt bistånd och internationell humanitär rätt

1. När vi i år firar sjuttioårsdagen av Genèvekonventionernas tillkomst bekräftar rådet sitt starka stöd för respekten för och främjandet av den internationella humanitära rätten, som operationaliserats i EU:s riktlinjer för främjande av efterlevnaden av internationell humanitär rätt. Rådet betonar att den internationella rätten, inbegripet den internationella humanitära rätten, är ett av de kraftigaste verktyg som det internationella samfundet har för att säkerställa skydd av och värdighet för alla människor. Rådet erinrar om skyldigheten att respektera och säkerställa respekten för internationell humanitär rätt under alla omständigheter och bekräftar sitt engagemang för de humanitära principer och de mål för humanitära insatser som fastställs i det europeiska samförståndet om humanitärt bistånd. EU kommer att fortsätta att göra sitt yttersta för att stärka en effektiv multilateralism och främja en regelbaserad världsordning där ingen stat eller individ står över lagen och ingen människa lämnas utanför lagens skydd.
2. Rådet välkomnar Röda korsets och Röda halvmånens 33:e internationella konferens, som äger rum i Genève i december 2019. Det är en unik plattform som sammanför stater, den internationella rödakors- och rödahalvmånerörelsen samt andra berörda aktörer på det humanitära området. EU och dess medlemsstater står fast vid sitt åtagande att i nära samarbete med sina nationella rödakorsföreningar fortsätta diskussionerna om respekten för samt genomförandet och den ytterligare förstärkningen av den internationella humanitära rätten och de humanitära principerna. Rådet erkänner särskilt Internationella rödakorskommitténs viktiga roll som väktare och främjare av den internationella humanitära rätten.

3. Rådet uttrycker sin allvarliga oro över det ökande antalet avsiktliga brott mot internationell humanitär rätt och uppmanar alla parter i alla konflikter, inbegripet icke-statliga väpnade grupper, att respektera den internationella humanitära rätten och de humanitära principerna. EU är fortsatt starkt engagerat i kampen mot strafflöshet när det gäller massöverträdelser, och erinrar om att alla stater har en skyldighet att utreda och, i förekommande fall, åtala eller utlämna personer som misstänks för allvarliga brott mot internationell humanitär rätt, oavsett gärningsmännens nationalitet eller var brotten begicks, i enlighet med relevanta bestämmelser i Genèvekonventionerna och nationell rätt. EU understryker den viktiga kompletterande roll som Internationella brottmålsdomstolen spelar i händelse av att en stat inte kan eller vill utföra en verklig utredning eller lagföring. EU erkänner också att regionala mekanismer för ansvarsutkrävande är centrala när det gäller att dokumentera allvarliga brott mot internationell humanitär rätt och säkerställa ansvarighet. EU uppmanar med eftertryck staterna att säkerställa adekvat skydd för offer för och överlevare av sexuellt och könsrelaterat våld i väpnade konflikter och att utreda och lagföra personer som begår sådana brott.
4. I enlighet med EU:s riktlinjer för främjande av efterlevnaden av internationell humanitär rätt kommer EU i sin egen verksamhet och i sina förbindelser med tredje parter att fortsätta att främja efterlevnaden av internationell humanitär rätt och humanitära principer. EU kommer att upprätta årsrapporter om genomförandet av dessa riktlinjer. EU bekräftar sin avsikt att förbättra enhetligheten, komplementariteten och samordningen mellan sina olika politikområden och åtgärder i arbetet för att främja och säkerställa respekten för internationell humanitär rätt under alla omständigheter. I detta sammanhang erinrar rådet om förstärkningen av mandatet för Europeiska unionens särskilda representant för mänskliga rättigheter på områdena internationell straffrätt och internationell humanitär rätt. Rådet upprepar också vikten av att integrera respekten för internationell humanitär rätt i alla EU:s krishanteringsinsatser. I detta hänseende erinrar EU också om den avgörande betydelse som tillskrivs respekten för och främjandet av internationell humanitär rätt i dokumentet *EU Concept on Effective Civil-Military Coordination in Support of Humanitarian Assistance and Disaster Relief* (EU:s koncept för effektiv civil-militär samordning till stöd för humanitärt bistånd och katastrofhjälp)¹.

¹ Godkänt av EU:s militära kommitté den 30 januari 2019, 5536/19.

5. EU kommer att försöka ta fram innovativa sätt att främja kunskap om internationell humanitär rätt och betonar den viktiga roll som de nationella rödakorsföreningarna, Internationella rödakorskommittén och de nationella kommittéerna för internationell humanitär rätt har i detta sammanhang. EU och dess medlemsstater kommer att öka ansträngningarna för att sprida information om internationell humanitär rätt inom och utanför EU, särskilt bland försvarsmakter och väpnade icke-statliga aktörer. EU välkomnar uppmaningen till humanitära insatser som ett användbart verktyg med praktiska åtgärder som ska stärka den internationella humanitära rätten, främja principgrundade humanitära insatser och på så sätt skydda det humanitära utrymmet.
6. EU erinrar om att parterna i väpnade konflikter har den primära skyldigheten att tillgodose behoven hos den befolkning som står under deras kontroll. Det är mycket viktigt att samtliga stater och parter i väpnade konflikter respekterar sin skyldighet att tillåta och underlätta snabb och obehindrad transport av humanitärt bistånd. EU är djupt oroat över den urskillningslösa användningen av explosiva vapen i tätbefolkade områden och de effekter som sådan användning har på civilpersoner och civil egendom. EU kommer att fortsätta att arbeta för att förbättra skyddet av civila, vilka är de som oftast drabbas av allvarliga överträdelser av internationell humanitär rätt, samtidigt som man beaktar att män, kvinnor, pojkar och flickor i olika åldrar och med olika bakgrund påverkas olika, och erkänner deras behov, kapacitet, resurser och möjligheter i detta avseende.
7. EU kommer att fortsätta att främja skyddet av humanitär personal och sjukvårdspersonal i konfliktområden. EU fördömer med kraft det ökande antalet attacker mot humanitär personal, sjukvårdspersonal och sjukvårdsinrättningar samt offentlig infrastruktur, vilka har en direkt inverkan på civilas säkerhet och hälsa. EU uppmanar stater och icke-statliga aktörer att omedelbart upphöra med dessa attacker och avstå från att utföra sådana i framtiden. Rådet erinrar om FN:s säkerhetsråds resolution 2286 (2016) om skydd av sjukvård i väpnade konflikter och bekräftar att all humanitär personal har rätt till respekt och skydd enligt internationell humanitär rätt. Rådet välkomnar och stöder också andra initiativ såsom den internationella rödakors- och rödahalvmånerörelsens initiativ Health Care in Danger.

8. Rådet välkomnar FN:s säkerhetsråds resolution 2462 (2019) om förebyggande och bekämpning av terrorismfinansiering, där man erkänner behovet av att beakta den effekt som åtgärder för att bekämpa terrorism kan ha på uteslutande humanitära insatser, inbegripet medicinsk verksamhet, som utförs av opartiska humanitära aktörer. Rådet noterar att humanitära aktörer ofta arbetar i operativa miljöer med trolig närvaro, eller under direkt kontroll, av enheter som är uppförda på förteckningen eller som omfattas av restriktiva åtgärder. Rådet är medvetet om vikten av att identifiera och förhindra olagliga finansiella flöden till terroristorganisationer och terroristnätverk, men upprepar samtidigt i linje med säkerhetsrådets resolution att alla EU-åtgärder, inbegripet utformning och tillämpning av restriktiva åtgärder, och alla terrorismbekämpningsåtgärder måste vara förenliga med samtliga skyldigheter enligt internationell rätt, i synnerhet internationell människorättslagstiftning, internationell flyktingrätt och internationell humanitär rätt. Rådet kommer att försöka undvika att potentiellt negativa konsekvenser uppstår för humanitära insatser, och uppmanar medlemsstaterna att säkerställa att nationella terrorismbekämpningsåtgärder och restriktiva åtgärder är förenliga med internationell rätt.
9. Rådet uttrycker djup oro över de snabbt växande humanitära behoven runt om i världen och bekräftar EU:s åtagande att bemöta dessa med avseende på både den humanitära finansieringens omfattning och effektivitet, bland annat genom åtaganden av den typ som gjorts av undertecknarna av ”den stora uppgörelsen”. I detta sammanhang upprepar EU också sin uppmaning till de humanitära organisationerna att effektivisera insatserna för att säkerställa att så mycket som möjligt av biståndet går direkt till mottagarna. EU efterlyser samordnade behovsbedömningar från flera olika parter för att man ska få ett mer exakt underlag för finansieringsbeslut och insatser.

10. Rådet betonar sin fasta beslutsamhet att använda EU:s humanitära bistånd för att bättre tillgodose behoven hos dem som befinner i de mest utsatta situationerna, t.ex. kvinnor och barn, och hos dem som löper störst risk på grund av exempelvis funktionsnedsättning, könsidentitet och sexuell läggning, ras, etniskt ursprung, ålder eller religion. EU erkänner också deras roll som viktiga aktörer när det gäller att ytterligare förbättra planeringen, genomförandet och utvärderingen av humanitärt bistånd. EU välkomnar FN:s permanenta samordningskommittés riktlinjer om inkluderande åtgärder för personer med funktionsnedsättning i humanitära insatser, som antogs i år, och uttrycker sitt fulla stöd för deras genomförande och integrering i alla humanitära insatser i enlighet med EU:s egna åtaganden på området integrering av personer med funktionsnedsättning.
11. EU erinrar om behovet av att stärka samordningen, enhetligheten och komplementariteten mellan insatser och aktörer inom humanitärt arbete, utvecklingsarbete och fredsarbete, något som fastställs i EU:s integrerade strategi för externa konflikter och kriser² och i rådets slutsatser om operationalisering av kopplingen mellan humanitärt arbete och utvecklingsarbete från maj 2017³. I strategin med en ”trefaldig koppling” erkänner man att humanitärt bistånd, medellångsiktigt och långsiktigt utvecklingssamarbete samt fredsskapande strategier och diplomati – som genomförs i enlighet med respektive mandat och internationell humanitär rätt – behövs inte bara i komplexa nödsituationer utan även i andra situationer, varvid det bör säkerställas att de humanitära principerna respekteras och upprätthålls och målen för utvecklingssamarbetet bibehålls. För att främja mer ändamålsenliga insatser kommer EU att fortsätta att tillämpa erfarenheter som gjorts på nationell nivå i samband med EU:s pilotverksamheter på temat kopplingar, och man kommer att bygga vidare på resultaten.
12. Rådet erinrar om att det internationella samfundet måste stärka de konfliktförebyggande åtgärderna, arbeta för konfliktlösning och bättre tillgodose utvecklingsbehoven i alla humanitära kriser för att man ska kunna uppnå målen för hållbar utveckling. Rådet understryker att effektiv multilateralism är en nödvändighet och att Förenta nationernas roll i detta sammanhang är avgörande.

² EU:s integrerade strategi för externa konflikter och kriser (2 juni 2017).

³ Operationalisering av kopplingen mellan humanitärt arbete och utvecklingsarbete – Rådets slutsatser (19 maj 2017), 9383/17.

13. Rådet betonar behovet av att man på ett mer effektivt sätt tar itu med klimatförändringarnas humanitära konsekvenser och inkluderar katastrofriskreducering och resiliensuppbyggnad i all relevant verksamhet, och framhåller att det har gjorts ett åtagande om detta. EU bekräftar fördelarna med förebyggande och föregripande åtgärder, både när det gäller att rädda liv och minska de materiella skadorna. Det förblir ett centralt mål för EU att genomföra Sendai-ramverket för katastrofriskreducering på nationell nivå och genom internationellt samarbete.
-